

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D., ve věci

žalobci: **A) R. K.**
 e. č. X
 pobytem X

B) K. K.
e. č. X
pobytem X

oba st. přísl. Ázerbájdžán

žalobce **B) zast. Mgr. Pavlína Zámečnicková, advokátka**
 sídlem AK Příkop 8, Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
 poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 20. 5. 2020, č.j. OAM-164/ZA-ZA12-ZA22-2020 a ze dne 21. 5. 2020, č.j. OAM-165/ZA12-ZA22-2020

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 5. 2020, č.j. OAM-164/ZA-ZA12-ZA22-2020 a ze dne 21. 5. 2020, č.j. OAM-165/ZA12-ZA22-2020 **se zrušují** a věci **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Pavlíně Zámečnickové, advokátce, se sídlem Příkop 8, 602 00 Brno, se přiznává odměna za zastupování ve výši **6800 Kč**, která jí bude vyplacena do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozsudku, a to z účtu Krajského soudu v Brně.
- IV. Ustanovenému tlumočníku Mgr. Faganu Hamidovi, bytem X, se přiznává odměna za tlumočnický úkon a náhrady ve výši **4108 Kč**, která mu bude vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Brně.

I. Vymezení věci

1. Žalobami ze dne 17. 6. 2020 podanými ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) byla zahájena řízení o přezkumu rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 5. 2020, č.j. OAM-164/ZA-ZA12-ZA22-2020 (dále jen „napadené rozhodnutí I“) a ze dne 21. 5. 2020, č.j. OAM-165/ZA12-ZA22-2020 (dále jen „napadené rozhodnutí II“).
2. Napadenými rozhodnutími I a II žalovaný rozhodl o žádostech žalobců A) a B) o udělení mezinárodní ochrany tak, že se jim mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, neuděluje.

II. Napadená rozhodnutí

3. V napadeném rozhodnutí I vydaném ve věci žádosti žalobkyně A) žalovaný vycházel z údajů, které žalobkyně A) uvedla při poskytnutí údajů k žádosti ze dne 25. 2. 2020. Žalobkyně A) nemá žádné politické přesvědčení, je ázerbajdžánské národnosti a je muslimka. Pracovala jako zdravotní sestra. Má dvě zletilé děti, syn M. (X) je též žadatelem o mezinárodní ochranu v ČR a dcera V. (X) žije v Ázerbájdžánu. Posledním bydlištěm ve vlasti bylo město X. Žalobkyně vycestovala přes Gruzii a Českou republiku až do SRN, kde si podala žádost o azyl.
4. Důvodem k opuštění vlasti se stala událost, kdy se žalobkyně v nemocnici zúčastnila ošetření dítěte v doprovodu rodičů. Stalo se, že otec dítěte byl vykázan z nemocnice, přičemž následně se před nemocnicí zapálil a přes poskytnutí zdravotnické pomoci druhý den zemřel. Poté, co byla tato událost vyšetřena policií, byli žalobkyně a ještě jeden lékař obviněni z podílu na smrti tohoto muže. Lékař byl propuštěn a žalobkyně se rozhodla sama odejít.
5. Při pohovoru upřesnila, že muž, který spáchal sebevraždu, se účastnil ve válce o Náhorní Karabach a měl z toho psychické problémy. Příčinou upálení byla podle jejího názoru hádka v nemocnici. Žalobkyně však nebyla oficiálně z ničeho obviněna. Poté však nastaly potíže s příbuznými zemřelého, kteří jí počali vyhrožovat. Žalobkyně se obrátila na policii, kde jí sdělili, že s touto rodinou měli již hlášené

problémy, a naznačili jí, že si má poradit sama. Poté se žalobkyně začala chystat k opuštění vlasti. SRN si jako cílovou zemi s manželem zvolili proto, že on tam kdysi vykonával vojenskou službu. Odtud byli transferováni do ČR v dublinském řízení.

6. Žalobce B) při poskytnutí údajů k žádosti uvedl shodné údaje o rodině, politickém přesvědčení i náboženského vyznání. Vykonával vojenskou službu na území NDR. Do ČR byl vrácen na základě dublinského řízení ze SRN. Z hlediska důvodů pro udělení mezinárodní ochrany zcela odkázal na azylový příběh své manželky (žalobkyně A). Jiné důvody k vycestování neměl. Při pohovoru upřesnil, že rodina zemřelého muže má v jeho vlasti vliv. Domnívají se, že by je mohli všude v Ázerbájdžánu najít. Proto vycestovali do zahraničí.
7. Žalovaný v napadeném rozhodnutí I dospěl k závěru, že žalobkyně A) nebyla v zemi původu pronásledována ve smyslu ustanovení § 12 písm. a), a b) zákona o azylu. Stejně tak vyhodnotil, že nejsou dány podmínky pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny nebo z humanitárních důvodů (§ 14 zákona o azylu).
8. Ve vztahu k možnosti udělení doplňkové ochrany vycházel žalovaný v obou případech z týchž podkladů, jako ve vztahu k posouzení podmínek pro udělení azylu. Podle žalovaného však žalobkyně neuvedla a žalovaný ani nenalezl žádné skutečnosti, na základě nichž by mohla žalobcům hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením či vykonáním trestu smrti. Navíc podle Informace OAMP – Ázerbájdžán ze dne 18. 6. 2019 není v této zemi trest smrti zaveden.
9. Žalobcům nehrozí ani nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení či trestu. K důvodům pro opuštění vlasti žalovaný shrnul azylový příběh žalobců a konstatoval, že v zemi původu žalobci nebyli trestně stíháni. Ve vlasti zůstala také její rodina, zejm. provdaná dcera se svou rodinou. Na policii se žalobkyně A) obrátila pouze jedenkrát, a když se nedočkala uspokojivého řešení, rozhodla se svou situaci řešit vycestováním.
10. Žalobcům v případě návratu nehrozí ani postih za jejich azylovou žádost v zahraničí. Z Informace MZV ze dne 23. 7. 2019 je zřejmé, že k neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu je přístupováno stejně jako k jiným osobám navrátilým se do vlasti. Navrátilci však mohou mít problémy se sháněním zaměstnání. Také ze zprávy o Mezinárodní organizace pro migraci - Údaje o zemi Ázerbájdžán 2018 vyplývá, že pokud žalobkyně bude dbát na řádnou registraci a vyřízení dokladů, neměla by se její situace výrazně lišit v přístupu ke zdravotní péči, pracovnímu trhu, bydlení, sociální péči od jiných občanů Ázerbájdžánu. V zemi též neprobíhá takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žadatelce za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný zmínil též již ukončený konflikt o Náhorní Karabach v dubnu 2016 a přetrvávající napětí, kterými však nemohou být žalobci nijak zasaženi, neboť naposledy pobývali ve městě X ve vnitrozemí.
11. Ve vztahu k žalobci B) navíc uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí II, že žalobce podáním žádosti o udělení mezinárodní ochrany pouze sleduje legalizaci pobytu na území ČR.

12. Žalovaný neshledal podmínky ani pro udělení doplňkové ochrany ani podle ustanovení § 14b odst. 1 zákona o azylu (za účelem sloučení rodiny). Případné vycestování žalobců také není v rozporu s mezinárodními závazky ČR.

III. Žaloby

13. Žalobci v obou žalobách shodně uvedli, že napadené rozhodnutí je nezákonné, a to v rozsahu neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.
14. Konkrétně zdůraznili, že původcem vážné újmy (§ 14a odst. 2 zákona o azylu) může být i soukromá osoba. K otázce možnosti využití vnitřní ochrany dále uvedli, že žalovaný nedostatečně zkoumal možnost přestěhovat se na jiné místo v zemi původu. Žalobkyně A) uvedla, že jeho hodnocení stran vnitřní ochrany je nepřezkoumatelné. Žalovaný si totiž neobstaral žádné informace týkající se možnosti využití vnitřní ochrany.
15. Žalobce B) uvedl, že jeho cílem nemohla být legalizace pobytu v ČR (byl navrácen do ČR v rámci dublinského řízení). Podle názoru žalobců oba uvedli skutečnosti, které z pohledu zákona o azylu za splnění dalších podmínek mohou být relevantní pro udělení doplňkové ochrany.
16. Z uvedených důvodů žalobci navrhli, aby byla napadená rozhodnutí zrušena a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

17. Žalovaný ve svých vyjádřeních ze dne 22. 7. 2020 a 23. 7. 2020 v obou věcech uvedl, že popírá oprávněnost podané žaloby a nesouhlasí s ní, neboť žalovaný v případě žalobkyně A) ani žalobkyně B) neshledal, že by byly naplněny důvody pro udělení mezinárodní ochrany jak podle § 12, § 13, § 14, tak ani podle § 14a a § 14b zákona o azylu. Odkázal na obě napadená rozhodnutí, obsah správního spisu, zejména na údaje k podané žádosti o mezinárodní ochranu, které žalobkyně správnímu orgánu poskytla dne 25. 2. 2020, na protokol o pohovoru, který byl se žalobkyní proveden rovněž dne 25. 2. 2020, a dále na informace týkající se politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ázerbájdžánské republice.
18. Dále žalovaný poukázal na to, že důkazní břemeno je následně rozloženo mezi žadatele a správní orgán. Správní orgán je povinen k tvrzením uvedeným v řízení o mezinárodní ochraně zajistit maximální možné množství důkazů a obstarat dostatečně přesné, aktuální a důvěryhodné informace o zemi původu žadatele (srov. rozsudek ze dne 26. 10. 2016, č. j. 1 Azs 214/2016 – 32, či usnesení ze dne 20. 6. 2013, č. j. 9 Azs 1/2013 – 38, a ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014 – 48). Správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí z žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 – 41).

19. K tvrzení žalobkyně o obecnosti a nedostatečné relevance podkladů pro vydání žalobou napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že dne 15. 5. 2020 byla žalobkyni dána možnost v rámci seznámení s podklady rozhodnutí se s výše uvedenými informacemi seznámit, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání.
20. Žalobkyně A) této možnosti využila, nenavrhla však žádné další podklady pro rozhodnutí ve věci její žádosti o udělení mezinárodní ochrany, stejně ani nevyslovila žádné námitky proti uvedeným zdrojům informací a způsobu jejich využití. Samotné použité podklady pro rozhodnutí pak správní orgán považuje pro posouzení vlastní žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany vzhledem k tvrzeným důvodům, pro niž svou žádost o mezinárodní ochranu žalobkyně podala, za rozsahem zcela adekvátní, přičemž zároveň byly použity nejaktuálnější dostupné podklady. Žalobkyně A) měla nadto v průběhu řízení možnost navrhnout doplnění podkladů pro vydání rozhodnutí o konkrétní zprávy, což neučinila.
21. Dále žalovaný uvedl, že původci pronásledování či vážné újmy v souladu se zákonem o azylu i kvalifikační směrnici mohou být i nestátní původci, lze-li prokázat, že stát či strany nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, včetně mezinárodních organizací, nejsou schopny či ochotny poskytnout ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu. Odkázal k tomu na čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice.
22. Žalovaný má nadále za to, že v případě žalobkyně A) nejsou splněny zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu, neboť Ázerbájdžánská republika obecně disponuje účinným právním systémem schopným žalobkyni ochránit před tvrzenými problémy ze strany soukromých osob. Po pečlivém prostudování výpovědi žalobkyně A) dospěl správní orgán k závěru, že žalobkyně dostatečně nevyužila právní systém své vlasti, prostřednictvím něhož se mohla domáhat ochrany před tvrzenými jednáním rodinných příslušníků zesnulého muže, zejména tedy jednáním agresivních sester tohoto muže. Dále žalovaný připomněl, že žalobkyně se se svými problémem pouze jedinkrát obrátila s žádostí o pomoc na policii, a když se nedočkala pro sebe uspokojivého vyřešení, rozhodla se hned v rychlém časovém sousledu svou situaci vyřešit azylovou žádostí v zahraničí. Mluví-li zákon o azylu v případě doplňkové ochrany o skutečném nebezpečí vážné újmy, pak žalovaný připomíná, že v takovém případě jde o reálné ohrožení základních hodnot (lidský život, lidská důstojnost, tělesná integrita), nikoliv o pouhou možnost (pravděpodobnost) takové újmy.
23. Žalovaný dále zdůraznil, že žalobkyně, tak jak v průběhu správního řízení sama popsala svou „obranu“ před jednáním uvedených soukromých osob (jedinkrát se dostavila na policejní stanici, aby si na uvedené osoby stěžovala, a v krátké době na to pojala úmysl s rodinou vycestovat ze země původu), rozhodně sama neprojevila dostatečnou snahu řešit své potíže. Byť se tedy žalobkyně dle svých slov v žalobě neúspěšně obrátila na policii, přičemž byla neuspokojena se způsobem vyřízení dané věci, již dopředu negovala možný kladný výsledek dalšího postupu, tím, že se například neobrátila na nadřízený policejní orgán, neučinila vlastně ani žádná jiná další opatření, a namísto toho, aby hledala ochranu u jiného kompetentního orgánu

země původu, vycestovala ze země původu. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu v Brně ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41, však „*aby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpát všechny reálně dostupné prostředky ochrany.*“ Žalobkyně tyto prostředky dle názoru žalovaného nevyčerpala.

24. Žalovaný uzavřel, že subsidiární povaha udělované doplňkové ochrany vylučuje takovéto rezignování na nalezení účinné pomoci prvotně u státních orgánů země původu, jakého se dopustila žalobkyně, která namísto toho, aby si například stěžovala na nečinnost příslušného policejního oddělení u nadřízeného policejního orgánu, raději zvolila emigraci své rodiny z vlasti do Spolkové republiky Německo.
25. Ve svém vyjádření k žalobnímu podání žalobce B) žalovaný odkázal v podstatné míře na citované vyjádření k podání žalobkyně A). Navrhl, aby krajský soud obě věci spojil za účelem společného projednání a rozhodnutí. V obou věcech navrhl zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

V. Řízení před krajským soudem

26. Žaloby byly podány osobami oprávněnými (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s.ř.s.“), ve lhůtě stanovené v ust. § 32 odst. 1 zákona o azylu.
27. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (ust. § 75 odst. 2 s.ř.s.) podle skutkového a právního stavu zjištěného s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice) ke dni vydání rozhodnutí soudu.
28. V průběhu řízení žalobce B) požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů, čemuž krajský soud vyhověl a usnesením ze dne 1. 12. 2020, č.j. 33 Az 35/2020 - 29 ustanovil žalobci zástupcem pro soudní řízení Mgr. Pavlínu Zámečnickovou, advokátku. Dále v průběhu řízení krajský soud shledal, že jsou naplněny podmínky ve smyslu § 39 s.ř.s., a usnesením ze dne 25. 11. 2021, které nabylo právní moci ke dni 2. 12. 2021, spojil obě věci žalobkyně A) a B) ke společnému projednání a rozhodnutí, neboť argumentace obou stran je zcela obdobná a žalobci představují rodinu.
29. Soud ve věci nařídil **ústní jednání**, neboť žalobci takový postup soudu vyžadovali. Při jednání dne 20. 12. 2021, které se uskutečnilo za osobní účasti obou žalobců, ustanovené zástupkyně, zástupce žalovaného a ustanoveného tlumočníka z jazyka ázerbajdžánského soud vyslechl procesní přednesy účastníků a zástupkyně žalobce B). Žalobci znovu a podrobně představili svůj azylový příběh, zejm. podrobně vylíčili hroznou událost o sebevraždě muže před nemocnicí. Žalobkyně A) zejm. zdůraznila, že upálený muž byl voják a měl psychické problémy. Jeho příbuzní měli dále vyhrožovat také její dceři. Dále oba žalobci potvrdili, že na policii se obraceli opakovaně, nikoliv pouze jednou, ale nebyla jim poskytnuta žádná pomoc. Rodina se pokusila přestěhovat do města Baku a města Ismail, kde byli jen asi týden. Po přestěhování do Baku dostali zprávu, že je na v jejich původním bydlišti hledali opět

příbuzní upáleného muže. Žalobkyně dále uvedla, že v případě návratu do Ázerbájdžánu se nemají kam vrátit. Naposledy bydleli ve městě X.

30. Krajský soud dále konstatoval stručně obsah **správních spisů** žalovaného. Ohledně žalobce B) je ze správního spisu patrné, že žalobce při pohovoru uvedl, že neměl v zemi původu žádné problémy, pouze prožíval trápení své ženy. Byl svědčit na policii, ale po neúspěšné stížnosti na policii s rozhodli odejít pryč z X, neboť rodina mrtvého by si je mohla najít všude. Rodinu mrtvého muže dříve neznali. Žalobkyně při pohovoru uvedla, že ve vlasti je její otec, matka, bratr a dcera. Neměla žádné problémy s vycestováním, nemá závažné zdravotní problémy. Žalobkyně k sebevraždě popáleného muže sdělila, že jeho příbuzní ji verbálně napadali, jednou i fyzicky, a vyhrožovali stejnou smrtí. Příbuzní mrtvého vypověděli na policii, že upálení přecházela hádka mezi ním a žalobkyní. Musela odejít z nemocnice. Policie jim řekla, že si musí s výhrůžkami poradit sami. Příbuzní mrtvého by si je všude našli.
31. Správní spisy obsahují také zprávy o zemi původu. V případě obou žalobců jde o shodné dokumenty. Jde zejm. o Informaci OAMP (Ázerbájdžán) - Informace OAMP (18. 6. 2019), dále Informace Bezpečnostní a politická situace v zemi (nevztahuje se k tomu), Informace Ázerbájdžán – Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) 2018, která se týká se obecné sociální situace, dávek, bydlení, zdravotnictví, a také Ázerbájdžán (Informace MZV ze dne 23. 7. 2019) - návrat neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu. Dále ve věcech obou žalobců proběhlo seznámení se s podklady, při němž žalobce B) uvedl, že vyhrožovali také jeho dceři kvůli té sebevraždě.
32. Účastníci nenavrhli žádné doplnění důkazů, a proto krajský soud položil několik doplňujících dotazů ke zjištěnému skutkovému stavu a po nich dokazování ukončil. Po vyslechnutí konečných návrhů krajský soud přerušil jednání a přikročil k rozhodnutí ve věci samé.

VI. Posouzení věci krajským soudem

33. Krajský soud po důkladném uvážení shledal, že žaloby **jsou důvodné**.
34. Jádrem společného azylového příběhu obou žalobců je vyličení události, která se měla přihodit v zemi původu, a to dne 28. 6. 2019, kdy mělo dojít před nemocnicí v X k tragické sebevraždě nejmenovaného muže, který se upálil v návaznosti na konflikt v nemocnici. Následně žalobci oba shodně vypověděli jak ve správním řízení, tak i před soudem, že mělo dojít k nátlakům a výhrůžkám ze strany jeho příbuzných. Podle jejich tvrzení měla mít jeho rodina určitý vliv, v němž mělo hrát roli i to, že zemřelý muž byl voják a účastnil se konfliktu o Náhorní Karabach (2016). Žalobce B) odvozuje své důvody pro opuštění vlasti zcela od problémů své manželky, tedy považuje se rovněž za osobu dotčenou zmíněným nátlakem příbuzných upáleného muže.
35. Krajský soud v první řadě nepřehlédl, že žalovaný v napadených rozhodnutích netvrdil, že by tvrzení žalobců byla nepravdivá či nevěrohodná. V zásadě lze tedy

- vycházet z toho, že žalovaný uznal jejich příběh za pravdivý a věrohodný (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2011, čj. 6 Azs 17/2011-190).
36. Žalobci shodně zpochybnili ve vztahu k napadeným rozhodnutím pouze posouzení otázky naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany. Proto se krajský soud nevěnoval posouzení přezkoumatelnosti a zákonnosti úvahy žalovaného o neudělení azylu jako primární formy mezinárodní ochrany.
37. Podle ust. § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu platí, že *„[d]oplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje: a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.“*
38. Žalovaný z hlediska podmínek pro udělení doplňkové ochrany vycházel z toho, že žalobcům nehrozí vážná újma v důsledku ozbrojeného konfliktu a ani jim nehrozí trest smrti. S tím se lze samozřejmě zcela ztotožnit a žalobci ani nic takového netvrdili. Jediným relevantním důvodem pro hodnocení předestřeného azylového příběhu je otázka, zda žalobcům nehrozí v případě návratu mučení nebo nelidské či ponižující zacházení ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, za které může být v určitých případech považován i psychický nátlak formou výhrůžek, či fyzické násilí vůči žadateli o mezinárodní ochranu.
39. V případě žalobců je zjevné, že nátlak či výhrůžky měly být jejich rodině činěny neznámými soukromými osobami, které žalobci označují jako „příbuzné“ upáleného muže. Je tedy zcela na místě úvaha, že se žalobci měli možnost obrátit na příslušné státní orgány v zemi původu, zejm. na policii. Žalobci sami tvrdí, že se na policii obrátili, nicméně ta je měla odkázat na svépomoc s tím, že s uvedenou rodinou zemřelého muže jsou potíže. Při jednání krajského soudu dne 20. 12. 2021 navíc žalobci shodně zdůraznili, že se na policii obraceli opakovaně, ale bezvýsledně. Dále také se v zemi původu dvakrát přestěhovali (Baku, Ismail), ale zjistili, že je příbuzní zemřelého muže stále hledají.
40. Krajský soud má za to, že azylový příběh žalobců nepůsobí zcela nevěrohodně. Na druhé straně evidentně nejde o případ, který by typově měl spadat pod situace pokryté pojmem skutečné nebezpečí „vážné újmy“ v důsledku mučení či nelidského či ponižujícího zacházení. Evidentně však žalobci mají strach a silné obavy z návratu do země původu, kde měli zažít uvedený incident s následky pro sebe i svou rodinu (terčem výhrůžek měla být i dcera se svou rodinou).

41. Podle ustanovení § 2 odst. 5 a 6 zákona o azylu platí, že ochranou před pronásledováním nebo vážnou újmou se rozumí zejména *přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup.* Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou.“
42. Na posouzení a vyhodnocení těchto zákonem stanovených kritérií ve formě určitého testu je založena i ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu v těchto věcech (viz k tomu zejm. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, čj. 4 Azs 99/2007-93, dále také rozsudek ze dne 28. 7. 2009, čj. 5 Azs 40/2009-74 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2021, čj. 8 Azs 260/2020-28).
43. Za této situace bylo na žalovaném, aby opatřil ve smyslu ustanovení § 23c zákona o azylu dostatečně relevantní a aktuální podklady k otázce poskytnutí vnitřní ochrany v zemi původu žalobců. Ze zpráv o zemi původu založených ve správních spisech k těmto otázkám však plyne pouze tolik, že v Ázerbájdžánu není zaveden trest smrti a existuje tam policie, jakož i další klasické státní orgány. O činnosti policie v obdobných případech, o efektu různých vlivných či zájmových skupin na výkon policejní činnosti a ochranu práv jednotlivců však tyto podklady spíše mlčí.
44. Konkrétně, Informace OAMP (18. 6. 2019) – Bezpečnostní a politická situace v zemi se k tomuto problému vůbec nevztahuje, dále Informace Ázerbájdžán – Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) za rok 2018 se týká se obecné sociální situace, dávek, bydlení, zdravotnictví a Informace MZV (Ázerbájdžán) ze dne 23. 7. 2019 se týká problematiky návratu neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu. Ve správním spisu tedy není žádný podklad, o němž by bylo možno opřít úsudek žalovaného o tom, že žalobcům svědčila v Ázerbájdžánu účinná vnitřní ochrana, kterou mohli využít místo vycestování ze země. Krajský soud v tomto ohledu připomíná, že žalobci se obrátili na policii, ale s jejich problémem jim nepomohla. Bylo tedy třeba se zabývat tím, jaké mechanismy měli žalobci dále k dispozici, aby se domohli ochrany svých práv před jednáním soukromých osob (příbuzných upáleného muže).
45. Nelze za této situace souhlasit se žalovaným, že žalobci při seznámení s podklady mohli navrhnout další podklady a doplnění. Je povinností žalovaného shromáždit dostatečně aktuální a relevantní podklady o zemi původu, aby byl schopen vyhodnotit pravděpodobnost a věrohodnost tvrzení předestřených žadatelem o mezinárodní ochranu, jakož i mechanismy vnitřní ochrany.

46. V předmětných věcech obou žalobců žalovaný této povinnosti nedostál, neboť jeho závěry o možnosti využití vnitřní ochrany (kupř. cestou stížnosti na postup policie) nejsou nijak podloženy. Nepochybně připadal v úvahu dotaz na český zastupitelský úřad v Baku, jakým způsobem jsou obdobné případy policejními orgány řešeny. Předmětem bližšího zkoumání žalovaného mělo být údajný vliv vojáků (či bývalých vojáků) ve vztahu k policii či dalším složkám bezpečnostního aparátu. Konečně schází v napadených rozhodnutích také podrobnější hodnocení samotné věrohodnosti azylového příběhu, jakkoliv – jak krajský soud předeslal – nepůsobí zjevně nevěrohodně. Řada konkrétních otázek týkajících se incidentu, který žalobci měli zažít v zemi původu, mohla být zjišťována podrobněji.
47. Proto krajský soud z téhož důvodu obě napadená rozhodnutí shledal nepřezkoumatelnými pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 a) s.ř.s.), přičemž spisový materiál podle jeho názoru zasluhuje zásadní doplnění (§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.).

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

48. Ze všech shora uvedených důvodů krajský soud zrušil obě napadená rozhodnutí a vrátil obě věci žalovanému k dalšímu řízení, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku. Jakkoliv tak učinil v celém rozsahu, týkají se zrušující důvody pouze posouzení doplňkové ochrany (§ 14a zákona o azylu), protože ve zbytku žalobci proti napadeným rozhodnutím nebrojili.
49. V dalším řízení bude žalovaný povinen vycházet ze závazného právního názoru krajského soudu obsaženého v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.). Zejména tedy bude povinen doplnit podklady pro rozhodnutí, dát možnost žalobcům k opětovnému seznámení s podklady a nově vyhodnotit podmínky pro příp. udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.
50. Jelikož žalobci nepožadovali žádnou náhradu nákladů řízení a takové náklady nejsou zjevné ani ze spisu, krajský soud jim toto právo nepřiznal. Žalovaný v řízení nebyl úspěšný, tudíž mu rovněž takové právo přiznáno nebylo (výrok II).
51. Ustanovené zástupkyni žalobce b) Mgr. Pavlíně Zámečnickové, advokátce, krajský soud přiznal odměnu za zastupování žalobce za dva úkony, a to převzetí a přípravu zastoupení a účast při ústním jednání krajského soudu dne 20. 12. 2021 nepřesahující dvě hodiny. Ke každému úkonu krajský soud připočetl náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč na jeden úkon. Jelikož zástupkyně žalobce B) není plátcem DPH, krajský soud nepřiznal náhradu připadající na tuto daň. Celkem náleží ustanovené zástupkyni odměna ve výši 6800 Kč, která jí bude vyplacena za podmínek výroku III. rozsudku ve lhůtě do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku z účtu Krajského soudu v Brně.
52. Ustanovenému tlumočnickovi Mgr. Faganu Hamidovi byla přiznána odměna za tlumočení při soudním jednání dne 20. 12. 2021, a to podle náročnosti a míry odborných znalostí potřebných k realizaci tlumočnického úkonu, a to ve smyslu ustanovení § 29 a § 30 zákona č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a soudních

překladatelích, ve znění pozdějších předpisů, a dále prováděcí vyhlášky č. 507/2020 Sb., o odměně a náhradách soudního tlumočníka a soudního překladatele.

53. Krajský soud přiznal tlumočné podle náročnosti a míry odborných znalostí potřebných k realizaci tlumočnického úkonu ve výši 450 Kč za každou započatou hodinu tlumočení při jednání soudu, tedy v celkové výši 900 Kč. Dále krajský soud přiznal též náhradu cestovného za cestu k soudu a zpět ve smyslu § 14 odst. 1 cit. vyhlášky ve výši prokázaných výdajů na hromadnou dopravu, tzn. v částce 858 Kč. Dále ustanovený tlumočník požádal o přiznání náhrady za ztrátu času za dobu cesty do místa jednání a zpět (Praha – Brno) s tím, že doložil též zpoždění spoje RJ 1034, kterého užil při cestě zpět. Krajský soud vycházel z požadované částky 2350 Kč (11,75 hodiny), a to vzhledem k dopravní situaci na trati Brno – Praha, která je dostatečně známa. Vzhledem k tomu, že tlumočník nedoložil, že je plátcem DPH, nebyla mu přiznána částka připadající na tuto daň. Celkem náleží ustanovenému tlumočníku na přiznané odměně a náhradách částka 4108 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Brně do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 20. prosince 2021

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.